

Nr 386.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt disposition av vissa under den förstärkta försvarsberedskapen anvisade medel; given Stockholms slott den 15 november 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

GUSTAF.

Per Edwin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 november 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÅNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars- och finansdepartementen anmäler statsrådet Sköld i egenskap av särskilt förordnad föredragande fråga om fortsatt disposition av vissa under den förstärkta försvarsberedskapen anvisade medel och anför därvid följande.

I. Inledning.

De extraordinära kostnaderna för försvarsväsendet under den förstärkta försvarsberedskapen ha förskjutits från anslag, uppförda å förskottsstaterna för försvarsväsendet, varefter kostnaderna slutligt täckts genom anvisande av täckningsanslag å tilläggsstat till riksstaten för respektive budgetår. Ifrågavarande kostnader fördela sig på löpande kostnader och en-

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 1 saml. Nr 386.

gångsutgifter. De löpande beredskapskostnaderna, vilka förskjutits från de å förskottsstaterna för försvarsväsendet uppförda anslagen till löpande utgifter, ha utgjorts av avlöningar till inkallad personal, utgifter för beklädnad och mathållning, resor, transporter m. m. De täckningsanslag, som anvisats för dessa kostnaders slutliga bestridande, ha betecknats såsom förslagsanslag och beräknats till belopp, motsvarande kostnadernas uppskattade storlek under de budgetår för vilka anslagen uppförts. Å förskottsstaterna för försvarsväsendet uppförda förskottsanslag till engångsutgifter ha efter särskilda av Kungl. Maj:t meddelade, maximerade anvisningar disponerats för engångsanskaffningar av materiel, uppförande av byggnader, utförande av permanenta befästningar och dylikt. De täckningsanslag, som för reglering av dylika utgifter anvisats för olika förvaltningsmyndigheters verksamhetsområden eller för skilda huvudgrupper av utgiftsändamål, ha omfattat anvisningarnas hela belopp, oavsett om anvisningarna i sin helhet förbrukats under respektive budgetår eller icke. Då dessa täckningsanslag ha reservationsanslags karaktär, redovisas de å de särskilda anvisningarna icke förbrukade medlen såsom reservationer å vederbörande anslag. Enligt gällande regler om rätt att disponera reservationsanslag stå dylika reservationer till myndigheternas förfogande under två budgetår och, efter medgivande av Kungl. Maj:t, under ytterligare ett budgetår från det täckningsanslaget sist varit uppfört å riksstaten.

Av det sagda framgår att för täckning av löpande beredskapskostnader anvisats förslagsanslag, vilka principiellt icke stå till förfogande efter utgången av det budgetår, för vilka de uppförts, medan av beredskapen föranledda engångsutgifter slutligt bestridas från täckningsanslag av reservationsanslags natur, vilka jämlikt gällande regler få disponeras även efter utgången av de budgetår för vilka anslagen anvisats. Denna olikhet är av betydelse vid ställningstagande till frågan om bestridande av efter beredskapens avveckling kvarstående beredskapskostnader.

Jämlikt förordnande av Kungl. Maj:t den 15 juni 1945 har den förstärkta försvarsberedskapen upphört med utgången av juni 1945. Arbetet med beredskapens avveckling pågår. Försvarsutgifterna bestridas under tiden för försvarets omställning till fredsfot dels från de för fredsorganisationen beräknade anslagen dels från särskilda å riksstaten uppförda avvecklingsanslag. Bestämmelser rörande dispositionen av sistnämnda anslag, utformade efter av riksdagen godkända riktlinjer (propositionen 1945: 322, riksdagens skrivelse nr 454), ha meddelats av Kungl. Maj:t genom beslut den 22 juni 1945.

Bland de frågor som i samband med försvarsberedskapens avveckling påkalla uppmärksamhet märkes spörsmålet om behandlingen av de särskilda medelsanvisningar för de extraordinära försvarskostnadernas bestridande, som under beredskapstiden beslutats. Vissa bestämmelser avseende dispositionen efter den 30 juni 1945 av medel, hänförliga till förskottsstaterna för försvarsväsendet, ha meddelats genom beslutet den 22 juni 1945. Härvid har det varit nödvändigt att meddela skilda föreskrifter beträffande anvisningar för bestridande av löpande beredskapskostnader och beträffande sådana avseende engångsutgifter.

Vad beträffar löpande beredskapsutgifter har i sagda beslut — under erinran att ny förskottsstat icke vore avsedd att fastställas för budgetåret 1945/46 — föreskrivits, att från det förslagsanslag, som av riksdagen för budgetåret 1944/45 anvisats till täckning av utgifter från förskottsanslag till löpande utgifter för försvaret, efter utgången av juni 1945 finge avföras allenast till beredskapstiden hänförliga och av beredskapen föranledda utgifter. Den rätt som under beredskapstiden tillkommit myndigheterna att taga förskottsanslag till löpande utgifter i anspråk för beredskapsutgifter liksom rätten att disponera av Kungl. Maj:t meddelade individualiserade anvisningar från dylika anslag får således icke utnyttjas till att efter ingången av budgetåret 1945/46 binda utgifter för nya ändamål.

Beträffande kvarstående behållningar å anvisningar för bestridande av engångsutgifter har det hittills icke varit möjligt att meddela likartade restriktiva bestämmelser. Med anlitande av dylika medelsanvisningar ha nämligen bundits materielbeställningar, byggnadsarbeten och dylikt, vilka som regel icke kunna utan vidare avbrytas. Ett beslut om begränsning av rätten att disponera dessa medel måste således föregås av närmare utredning om de konsekvenser som ett dylikt beslut kan få. I detta syfte uppdrogs den 11 december 1944 åt överbefälhavaren att utreda i vad mån av försvarsberedskapen betingade, då ännu icke utförda försvarsanordningar av mera permanent natur, såsom befästningar, luftbevakningstorn och luftvärnsställningar, borde utföras. Utredning i ämnet ingavs av överbefälhavaren med skrivelse den 26 april 1945. Vidare uppdrogs den 17 maj 1945 — i anslutning till framläggande av propositionen om beredskapens avveckling — åt vederbörande förvaltningsmyndigheter att undersöka i vad mån per den 1 juli 1945 borde och kunde avvecklas eller uppskjutas gjorda eller planerade beställningar av materiel av beredskapsnatur, varvid de ekonomiska konsekvenserna av dylika åtgärder borde uppmärksammas, samt att beträffande andra utgiftsändamål av beredskapsnatur än befästningsanläggningar och materielanskaffningar undersöka i vad mån behov ofrånkomligen föreläge av fortsatt disposition efter den 1 juli 1945 av redan anvisade medel. Efter verkställda undersökningar har utredningsmaterialet ingivits av arméns fortifikationsförvaltning, i vad rör förvaltningens verksamhetsområde, med skrivelse den 15 juni 1945 och av överbefälhavaren för övriga centrala förvaltningsmyndigheter den 21 och den 22 juni 1945. Utredningsmaterialet befanns emellertid vara i behov av överarbetning, varför utredningarna i sådant syfte överlämnades till försvarets civilförvaltning.

I avbidan på resultatet av denna överarbetning och på närmare bestämmelser i ämnet ha vederbörande myndigheter i beslutet den 22 juni 1945 ålagt att iakttaga försiktighet vid fortsatt disposition av medel, som hänföra sig till anvisningar från förskottsanslag till engångsutgifter, varvid förutsatts att medel, som i utredningarna angivits såsom icke erforderliga, ej få tagas i anspråk. Befästningsanläggningar och andra motsvarande arbeten skulle icke få påbörjas efter den 30 juni 1945 utan särskilt medgivande av Kungl. Maj:t. Beträffande pågående dylika arbeten skulle så snart ske kunde frågan om arbetenas fortsatta utförande underställas Kungl. Maj:t.

Försvarets civilförvaltning har, efter verkställd överarbetning av utredningsmaterialet, den 18 september 1945 avgivit utlåtande i ämnet. Över civilförvaltningens utlåtande har riksräkenskapsverket yttrat sig den 28 september 1945. I en av överbefälhavaren med eget utlåtande överlämnad skrivelse den 11 september 1945 har därjämte marinförvaltningen i anledning av nämnda föreskrift i brevet den 22 juni 1945 underställt Kungl. Maj:t fråga om fortsättande av pågående befästningsarbeten samt påbörjande av planlagda dylika arbeten.

I överensstämmelse med givna uppdrag ha i de nu föreliggande utredningarna redovisats samtliga förefintliga behållningar och återstående utgifter å anvisningar från förskottsanslag samt behållningar å anvisningar av beredskapsmedel och kvarstående utgifter för beredskapsändamål, oavsett om kostnaderna bestritts från förskottsanslag — och sedermera täckts från å tilläggsstat uppfört reservationsanslag — eller genom normal medelsanvisning från anslag å riksstaten eller å tilläggsstat. Anmärkas må att samtliga dessa behållningar kvarstå i form av reservationer å reservationsanslag, vilka jämlikt riksdagens beslut stå till Kungl. Maj:ts förfogande för avsedda ändamål. Emellertid föreligga efter den förstärkta försvarsberedskapens upphörande andra förutsättningar för anslagens ianspråktagande än de som förelågo, då anslagen av riksdagen ställdes till förfogande. Med hänsyn härtill synes det erforderligt, att riksdagen underställes föreliggande frågor om anslagens fortsatta disposition. Vad beträffar anvisningar från förskottsanslag till löpande utgifter är dispositionsrätten redan reglerad i enlighet med vad jag i det föregående anført, varför jag saknar anledning att i detta sammanhang — annat än i ett undantagsfall — ingå på dylika dispositionsfrågor. Till detta undantagsfall återkommer jag i det följande.

2. Dispositionsfrågor.

De behållningar, per den 30 juni 1945, å anvisningar för bestridande av engångsutgifter om vilka här är fråga uppgå till ett sammanlagt belopp av 340 miljoner kronor. Vid behandlingen av frågan om fortsatt disposition av dessa anvisningar torde anvisningarna alltefter utgiftsändamålens karaktär böra uppdelas i tre grupper, nämligen

utgifter från förskottsanslag som förutsatts i 1942 års försvarsbeslut,
utgifter för materiel till dansk och norsk polisorganisation samt
beredskapsutgifter i egentlig mening.

a. Utgifter som förutsatts i 1942 års försvarsbeslut.

I samband med 1942 års försvarsbeslut var det självfallet nödvändigt att såsom en tillgång inom den organisationsram, som genom beslutet fastställdes, räkna med den materiel m. m., som jämlikt redan fattade beslut skulle anskaffas med ianspråktagande av förskottsanslag till engångsutgifter eller andra motsvarande anslag. I försvarsbeslutet förut-sattes sålunda, att anskaffningar och arbeten, om vilka här är fråga, skulle fullföljas. Den av riksdagen för femårsperioden 1942/47 för för-

svaret fastställda kostnadsramen beräknades skola täcka vad som därutöver behövde anskaffas och fullgöras för försvarsplanens genomförande. De anvisningar från förskottsanslag och andra motsvarande anslag, med vilka sålunda i försvarsbeslutet räknades, äro huvudsakligen sådana, som meddelats före försvarspropositionens framläggande omkring den 1 april 1942. Dit höra emellertid även anvisningar, som därefter skett för genomförande av före nämnda tidpunkt beslutade anskaffningsprogram, särskilt anvisningar för anskaffning av ammunition och tygmateriel för armén, ammunition och artillerimateriel för marinen samt ammunition och flygmateriel för flygvapnet. På samma sätt torde böra bedömas de anvisningar som skett för att ersätta sådan i utrustnings- och ersättningsbehovet ingående materiel, som förslitits under beredskapen. Den materielanskaffning m. m., som i dessa medelsanvisningar avsetts, är till huvudsaklig del genomförd. I vissa fall har dock likvidering av leveranserna ännu ej skett, i andra fall ha leveranserna ej helt fullgjorts och i åter andra fall ha beställningar på grund av mellankommande omständigheter ej kunnat utläggas. De redovisade behållningarna å förskotts-anvisningar av här ifrågavarande slag uppgå till i runt tal 187 miljoner kronor. Av detta belopp kunna 31 miljoner kronor enligt myndigheternas förslag inbesparas. Av återstoden, 156 miljoner kronor, äro 139 miljoner kronor i skilda hänseenden bundna i form av utgiftsrester eller genom utlagda beställningar och dylikt, under det att 17 miljoner kronor av myndigheterna angivits erforderliga för ytterligare beställningar av med anvisningarna avsedd materiel. Efter en närmare granskning av de utgiftsändamål, som avses med sistnämnda belopp, har jag funnit mig böra föreslå, att planerade beställningar av avståndsinstrument, gevärspipor och reservdelar till pistol för armén, planerad anskaffning av vissa pejlstationer m. m. samt planerad ombyggnad av minor till ett värde av tillhoppa 4 miljoner kronor inhiberas såsom icke oundgängligen erforderliga. Å andra sidan har jag ansett mig böra ifrågasätta användning av besparingar å medel av här förevarande art för tillgodoseende av ett av marinförvaltningen i annat sammanhang anmält medelsbehov. I sina medelsäskanden för budgetåret 1946/47 har marinförvaltningen sålunda äskat ett anslag utöver femårsplanens kostnadsram av 1 200 000 kronor för revidering av viss ammunition, vilken anskaffats med anlåtande av förskottsanslag till engångsutgifter. Härav ha 950 000 kronor inräknats i förenämnda belopp om 17 miljoner kronor. Då härvidlag snarast är fråga om merkostnader för ammunitionens anskaffningen, anser jag mig kunna föreslå, att för samtliga ifrågavarande revideringsarbeten, i den mån de äro strängt nödvändiga för att trygga materielens användbarhet, må tagas i anspråk marinens täckningsanslag. Inom statens sakrevision pågår närmare utredning i denna fråga, vilken enligt vad jag under hand inhämtat torde leda till en avsevärd minskning av medelsbehovet. Jag räknar emellertid i detta sammanhang — i avbidan på utredningens färdigställande — med det av marinförvaltningen anmälda beloppet. De medel, som kunna inbesparas, komma härigenom att uppgå till $(31 + 4 - 0,250 =)$ 34,7 miljoner kronor. De behållningar å här avsedda medelsanvisningar, som erfordras till bestridande av

återstående kostnader för materielanskaffningar m. m., torde fortfarande bära disponeras. Ifrågavarande behållningar uppgå vid bifall till vad jag föreslagit beträffande medlens disposition till sammanlagt (156 — 4 + 0,250 =) 152,3 miljoner kronor.

b. Utgifter för materiel till dansk och norsk polisorganisation.

I förenämnda belopp om 340 miljoner kronor ingå även behållningar om tillhoppa omkring 12 miljoner kronor å sådana medelst täckningsanslag reglerade medel, som med riksdagens medgivande anvisats till bestridande av kostnader för materiel till de inom Sverige uppsatta danska och norska polisorganisationerna, huvudsakligast avsedda för återanskaffning av materiel, som ur försvarets förråd ställts till nämnda organisationers förfogande. Dessa återanskaffningar torde bära fullföljas. Frågan om slutlig reglering av utgifter av denna art torde få upptagas i annat sammanhang.

c. Beredskapsutgifter i egentlig mening.

Återstående behållningar som här äro i fråga — tillhoppa [340 — (187 + 12) =] 141 miljoner kronor — kunna bedömas helt fristående från 1942 års försvarsbeslut och avse ändamål av ren beredskapsnatur, i vart fall i den bemärkelsen, att frågan huruvida medel för deras tillgodoseende bära i fortsättningen beräknas på riksstaten fortfarande står öppen. Som allmän regel bör gälla, att dessa behållningar bära i den utsträckning så är möjligt frigöras genom inhiherande eller uppskjutande av beställningar och arbeten i den mån sådana åtgärder icke bliva till direkt ekonomisk olägenhet för statsverket eller eljest medföra betänkligheter eller vådor som icke stå i rimligt förhållande till den ekonomiska vinst som genom åtgärderna ernås. I de uppdrag, som enligt det föregående meddelats förvaltningsmyndigheterna, har förutsatts, att närmare överväganden i hithörande hänseenden skulle genom myndigheternas försorg ske. De utredningar som enligt det föregående verkställt ha givit vid handen, att goda möjligheter föreligga att vidtaga åtgärder av här avsedd art. Genom av myndigheterna redan vidtagna åtgärder ha beställningar och arbeten till ej oväsentliga belopp inhiherats. Tillsammans med medel, som av andra skäl ej längre behöva tagas i anspråk, ha härigenom kunnat såsom ej erforderliga redovisas omkring 35 miljoner kronor. Av myndigheterna redovisat värde å beställningar och arbeten, som av myndigheterna föreslagits skola tills vidare ställas på framtiden, uppgår till omkring 32 miljoner kronor. Återstoden av de av myndigheterna redovisade behållningarna å här ifrågavarande beställningar, [141 — (35 + 32) =] 74 miljoner kronor, har angivits vara erforderlig för bestridande av utgiftsrester, för likvidering av redan utlagda beställningar och av kostnader för påbörjade arbeten ävensom för fortsatt anskaffning av med anvisningen avsedd materiel, som ännu ej beställts, eller för fullföljande av arbeten, som ännu icke påbörjats. Av detta belopp ha 56 miljoner kronor angivits bundna genom utlagda beställningar och dylikt. Återstående 18 mil-

joner kronor avse nya utgifter för ändamål, som angivits vara av den angelägenhetsgrad att de böra snarast tillgodoses. I vissa fall har därvid ifrågasatts tillgodoseende av principiellt nya utgiftsändamål, vilket alltså skulle innebära en omdisposition av anvisade medel.

Vid min granskning av dessa förslag har jag icke funnit mig böra framställa erinran mot att åtgärder vidtagas för inhiberande av beställningar m. m. i av myndigheterna förutsatt omfattning. Närmare överväganden av möjligheterna att inhibera andra redan utlagda beställningar ha bibringat mig den uppfattningen, att obetydliga belopp sannolikt äro att vinna genom dylika åtgärder. En bedömning av de ekonomiska konsekvenserna av ett avbrytande av leveranserna skulle kräva ingående undersökning av varje särskilt fall och tidsödande förhandlingar med leverantörerna. Under alla förhållanden torde man böra räkna med att statsverket genom sådana åtgärder ådrager sig skadeståndsskyldighet i avsevärd utsträckning. I flertalet fall äro återstående delar av leveranserna av ringa omfattning. Med hänsyn till dessa omständigheter har jag funnit mig icke nu böra föreslå ett inhiberande av beställningar i vidare mån än som redan skett. Jag förutsätter dock, att myndigheterna skola tillvarata de möjligheter till ytterligare besparingar som kunna stå till buds.

Ett betydande belopp, 74 miljoner kronor, har som nämnts av myndigheterna ansetts vara erforderligt för bestridande av utgiftsrester och andra i olika grad bundna kostnader. Då dessa kostnader hänföra sig till de förhållanden, som rådde under den förstärkta försvarsberedskapen och som nu icke i samma grad äro för handen, måste vid prövningen av föreliggande frågor om fortsatt disposition av dessa medel för avsedda ändamål förhållandevis stränga bedömningsgrunder tillämpas. Vid min granskning av de föreliggande förslagen har jag funnit mig böra som bundna kostnader godtaga

a) utgiftsrester i egentlig mening,

b) kostnader för likvidering av sådana redan utlagda beställningar och för fullföljande av sådana redan påbörjade arbeten, som icke med tillämpning av den i det föregående angivna allmänna regeln böra avbrytas,

c) kostnader för nyanskaffning av materiel, som erfordras för strängt nödvändig komplettering av redan anskaffad eller beställd materiel, som skall bibehållas,

d) kostnader för nya arbeten, utan vilkas utförande redan färdigställda eller påbörjade anläggningar av natur att böra bibehållas skulle vara oanvändbara.

Från dessa utgångspunkter har jag icke funnit anledning till erinran föreligga mot fortsatt disposition inom den av myndigheterna angivna ramen, 74 miljoner kronor, av de behållningar, som erfordras till likvidering av utgiftsrester och utlagda beställningar m. m. Emellertid förutsätter jag, att ifrågavarande behållningar få disponeras för nya utgifter av den karaktär, som anges under c) och d), först efter särskild prövning av Kungl. Maj:t. Huruvida beställning bör avbrytas på sätt under b) anges bör prövas av vederbörande myndighet med tillämpning av tidigare angiven allmän regel.

Vad angår påbörjade befästningsarbeten gäller redan, som nämnts, att fråga om deras fortsättande skall prövas av Kungl. Maj:t.

Till uppskjutande ha såsom nämnts föreslagits materielbeställningar och arbeten, representerande ett tämligen stort värde, 32 miljoner kronor. Till största delen är det här fråga om arméns fortifikatoriska anläggningar samt krigsmaterielverkets verksamhetsområde. För uppskjutande ha anförts skilda skäl. De fortifikatoriska anordningar, om vilka här är fråga, ha, ehuru de angivits nödvändiga att utföra, ansetts icke böra givas absolut företräde under rådande brist på byggnadsmateriel och arbetskraft. Krigsmaterielverket har ansett de av verket till uppskjutande ifrågasatta utgiftsändamålen böra tillgodoses genom anvisande av medel å riksstat.

Frågan på vad sätt de till uppskjutande ifrågasatta utgiftsändamålen skola tillgodoses torde böra underställas riksdagens särskilda prövning. Så bör även ske vad beträffar dispositionen av behållningar som icke enligt vad i det föregående under a)—d) sägs skola disponeras för bestämda ändamål. Jag ingår i det följande närmare på dessa frågor och lämnar samtidigt en sammanfattande överblick av föreliggande förslag i övrigt till disposition av här förevarande behållningar å anvisningar av beredskapsnatur.

Försvarsstaben.

Anslaget 1943/44 IV C 5 b Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben utvisar en behållning av 378 000 kronor. Därav äro icke längre erforderliga omkring 276 000 kronor. För bestridande av utgiftsrester och genom utlagda beställningar eljest bundna kostnader erfordras 91 000 kronor. Återstoden [378 000 — (276 000 + 91 000) =] 11 000 kronor utgör en odisponerad del av en anvisning den 28 april 1944 av 200 000 kronor till nyanskaffning och underhåll av krigskarteutrustning m. m. Chefen för försvarsstaben har angivit beloppet vara erforderligt för fyllande av brister i krigskarteutrustningen. På de anförda skälen anser jag mig kunna tillstyrka fortsatt disposition av nämnda behållning om 11 000 kronor för därmed avsett ändamål. Bemyndigande till dylik disposition torde böra utverkas av riksdagen.

Krigsmaterielverket.

Till det å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45 uppförda reservationsanslaget IV B 8 b Krigsmaterielverket: Täckning av vissa engångsutgifter avseende krigsmaterielverkets verksamhetsområde m. m. av formellt 100 kronor ha överförts under andra täckningsanslag redovisade behållningar å anvisningar, som stå till krigsmaterielverkets förfogande, samt medel för att täcka engångsutgifter från förskottsanslag för krigsmaterielverket under budgetåret 1944/45. Dessa anvisningar ha huvudsakligen avsett åtgärder för skapande av industriell kapacitet för tillverkning under krigstid av ammunition m. m., såsom anskaffning av maskiner, uppförande av s. k. skuggfabriker m. m. samt anskaffning för dylik tillverkning av lager av råvaror främst för sprängämnestillverkningen. Tillsammans med behållningar

å vissa för motsvarande ändamål till verkets förfogande ställda reservationsanslag under driftbudgeten å riksstat eller tilläggsstat uppgå förefintliga medel för krigsmaterielverkets del till sammanlagt 60 miljoner kronor. Enligt uppgift från verket ha som redan verkställda utgifter avförts ännu icke utbetalade belopp om tillhopa 1,4 miljoner kronor, avseende vissa i utlandet utlagda beställningar. Frågan om reglering av mellanhavanden av denna art torde komma att i annat sammanhang upptagas till prövning. Av behållningen har ett sammanlagt belopp av 5 miljoner kronor angivits icke längre erforderligt, då det innefattade utgiftsändamål, som till följd av ändrade förhållanden icke längre kunde anses vara aktuella och som därför helt kunde inhiberas.

Ett sammanlagt belopp av 36,2 miljoner kronor har angivits oundgängligen erforderligt efter den 30 juni 1945. Därav motsvarades 19,8 miljoner kronor av materielanskaffningar, vilka på grund av vidtagna dispositionsåtgärder vore bundna och fördenskull icke kunde inhiberas. Beloppet avser utgifter av den art, som angivits under a) och b) i det föregående, och har icke givit mig anledning till särskild erinran. Återstående (36,2 — 19,8 =) 16,4 miljoner kronor ha angivits erforderliga efter den 30 juni 1945 för utgiftsändamål som, ehuru icke direkt bundna, innefattade ett fullföljande av träffade dispositioner och som stode i sådant samband med dessa, att de tidigare dispositionernas syfte skulle förfelas, om icke fortsatt disposition medgäves.

Vid en närmare granskning av sistnämnda utgiftsändamål har jag funnit mig böra föreslå vissa begränsningar i de planerade anskaffningarna. Krigsmaterielverket har föreslagit vissa åtgärder, till en kostnad av omkring 620 000 kronor, för revision av maskiner för handvapenammunition, innefattande nödig översyn och reparationer samt vissa ombyggnadsåtgärder. I den mån åtgärderna äro att anse som reparations- och översynsarbeten torde de vara av natur att böra bekostas av förutnämnda avvecklingsanslag. I övrigt synas mig ifrågavarande revisionsarbeten icke nu böra komma till utförande. Av verket föreslagna anskaffningar av vissa tändhattar för 50 000 kronor, av en högfrekvensugn m. m. för 50 000 kronor och av maskiner för tillverkning av viss brandammunition för 976 000 kronor samt om- och tillbyggnader vid viss krutfabrik för 97 000 kronor anser jag likaledes böra anstå. De till disposition för här nämnda ändamål ifrågasatta medlen, tillhopa i runt tal 1,8 miljoner kronor, torde böra återgå odisponerade.

I förenämnda belopp om 16,4 miljoner kronor ingå odisponerade behållningar å medel, anvisade för anskaffning av sprängämnen och av råvaror för sprängämnestillverkning, om sammanlagt 7,8 miljoner kronor, varav 7,1 miljoner kronor hänförliga till anvisningar från förskottsanslag. Krigsmaterielverket har hemställt, att dessa behållningar skulle sammanföras till ett gemensamt anslag, vilket förutsattes kunna användas för i första hand anskaffning för lagerläggning av därför lämpade sprängämnen och för anskaffning av moderna högbrisanta sprängämnen för speciella ändamål. Överbefälhavaren har tillstyrkt förslaget men framhållit, att medlen med hänsyn till utveck-

lingen under kriget på sprängämnesområdet icke borde nu bindas för anskaffning av vissa slag av sprängämnen. Mot vad krigsmaterielverket föreslagit har jag intet att i och för sig erinra. Svårigheterna att under avspärningen anskaffa erforderliga och fullgoda sprängämnen ha varit stora. För krigsmaktens beredskap är det därför angeläget, att medel finnas disponibla för att tillvarataga de möjligheter därtill som nu yppa sig. I beloppet ingår en behållning av 0,7 miljoner kronor å ett å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisat reservationsanslag till anskaffning av sprängämne för ammunitionstillverkning. Något sammanförande, på sätt krigsmaterielverket ifrågasatt, av medel från olika anslag till ett anslag anser jag icke böra ifrågakomma. De olika behållningarna torde böra reserveras under krigsmaterielverkets täckningsanslag och nyssnämnda tilläggsstatsanslag och enligt Kungl. Maj:ts närmare beprövande disponeras för lämpliga åtgärder till krigsmaktens förseende med sprängmedel. Då här är fråga om nya utgifter för ändamål, som icke äga det samband med tidigare anskaffningar som förutsatts i det föregående under c), torde riksdagens medgivande böra inhämtas till fortsatt disposition av medlen.

Beloppet 16,4 miljoner kronor innefattar även en behållning av omkring 1,3 miljoner kronor å medel, anvisade den 30 juni 1944 till inhemsk tillverkning av elektronrör för ekoradio, som krigsmaterielverket ansett böra reserveras för med anvisningen avsett ändamål. Denna behållning har överbefälhavaren i skrivelse den 17 augusti 1945 med hemställen om medel till viss forskningsverksamhet förutsatt skola tagas i anspråk för i skrivelsen angiven forskningsverksamhet. Överbefälhavarens nämnda skrivelse har föranlett förslag till den nu samlade riksdagen om anslag till forskningsverksamhet (se propositionen 334, bilaga 3, punkten 3). I enlighet med vad vid anmälan av detta medelsäskande anförts torde i detta sammanhang riksdagens medgivande böra inhämtas till disposition av behållningen för det av överbefälhavaren avsedda ändamålet.

Återstoden av de medel, som angivits oundgängligen erforderliga ehuru ej direkt bundna, $[16,4 - (1,8 + 7,8 + 1,3) =]$ 5,5 miljoner kronor, avse sådana utgifter för kompletterande maskin- och verktygsanskaffningar m. m. samt kompletteringsarbeten å anläggningar, som angivits under c) och d) i det föregående, varför de i enlighet med de av mig föreslagna principerna böra efter Kungl. Maj:ts prövning få disponeras för avsedda ändamål. Då de ifrågasatta anskaffningarna och arbetena torde vara erforderliga för att redan anskaffad materiel och utförda arbeten skola kunna komma till avsedd nytta, har jag intet att erinra mot att medlen användas i enlighet med krigsmaterielverkets förslag.

Beträffande härefter återstående belopp å föreliggande behållningar å anslag till krigsmaterielverkets förfogande $[60 - (5 + 36,2) =]$ 18,8 miljoner kronor, har krigsmaterielverket anført, att det vore tekniskt möjligt att på framtiden ställa de utgiftsändamål, om vilka i detta fall vore fråga. De kunde därför, ehuru fortfarande lika nödvändiga ur beredskapssynpunkt, tills vidare uppskjutas. Dessa utgiftsändamål borde enligt verkets mening tillgodoses

genom anvisande å riksstat av erforderliga anslagsmedel, varvid eventuellt en uppdelning av medelsbehoven på en något längre tidsperiod kunde ifrågakomma. I enlighet därmed har verket i sina medelsäskanden för budgetåret 1946/47 beräknat omkring 4 miljoner kronor för ändamål av här förevarande art. Överbefälhavaren har i yttrande däröver förklarat sig anse det vara i princip önskvärt, att nödiga medel ställdes till förfogande för tillgodoseende av dessa för krigsberedskapen synnerligen betydelsefulla ändamål. Då medelsäskandena omfattade endast en del av de olika spörsmål, som vore aktuella på ifrågavarande område — andra dithörande frågor vore under utredning i förarbetena till 1945 års försvarskommittés utredningsarbete — och det komplex av frågor, som sålunda sammanhänge med den industriella krigsberedskapens problem, borde samordnas och prövas i ett sammanhang, ville överbefälhavaren föreslå, att de detaljspörsmål, som innefattades i krigsmaterielverkets medelsäskanden, hänskötes till bedömning av försvarskommittén. Till detta uttalande har försvarets civilförvaltning anslutit sig. Såsom överbefälhavaren anfört torde det icke vara lämpligt att nu pröva vissa detaljer i det omfattande komplex av frågor, som måste lösas vid en framtida bedömning av vilka åtgärder som böra vidtagas för att säkra den industriella kapaciteten för krigsmaterieltillverkning under krig. Denna bedömning ankommer närmast på 1945 års försvarskommitté. Behovet av medel för ändamål av förevarande art bör därför prövas på grundval av försvarskommitténs blivande förslag i ämnet. De här ifrågavarande medlen, 18,8 miljoner kronor, böra med hänsyn härtill återgå odisponerade.

Vid bifall till vad jag beträffande krigsmaterielverket sålunda föreslagit skulle av den redovisade behållningen å anslag till krigsmaterielverkets förfogande, 60 miljoner kronor, (19,8 + 5,5 =) 25,3 miljoner kronor vara bundna i de hänseenden, som angivits under a) — d) i det föregående, (7,8 + 1,3 =) 9,1 miljoner kronor vara erforderliga för nya utgifter, och (5 + 1,8 + 18,8 =) 25,6 miljoner kronor icke längre erfordras. Till fortsatt disposition av beloppet om 9,1 miljoner kronor torde riksdagens medgivande böra inhämtas.

Försvarets sjukvårdsförvaltning.

Å reservationsanslaget 1943/44 IV C 15 d Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m. föreligga behållningar om tillhopa 173 000 kronor. Härav äro 41 000 kronor återstående medel å anvisningar för ersättningsanskaffning för sjukvårdsmateriel, som utlämnats till de danska och norska polisorganisationerna. Ett belopp av 70 000 kronor kan återgå såsom ej längre erforderligt. Återstående medel [173 000 — (41 000 + 70 000) =] 62 000 kronor äro i sin helhet erforderliga för slutlikvidering av utlagda beställningar och torde därför få fortfarande disponeras. Med tillämpning av de av mig förordade principerna skulle alltså icke erfordras riksdagens medgivande till fortsatt disposition av här förevarande behållningar.

Arméns fortifikationsförvaltning.

Reservationsanslaget 1943/44 IV C 48 c Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m. redovisas med en behållning per

den 30 juni 1945 av omkring 8,2 miljoner kronor. Riksstatsanslag avseende i huvudsak ändamål av likartad karaktär utvisa en sammanlagd behållning av i runt tal 22,9 miljoner kronor. Av denna totalbehållning, $(8,2 + 22,9 =)$ 31,1 miljoner kronor, äro 4,4 miljoner kronor till följd av inhiherade arbeten eller av andra skäl icke längre erforderliga. En stor del av behållningarna, omkring 13,3 miljoner kronor, har arméns fortifikationsförvaltning angivit erforderlig för bestridande av utgiftsrester samt för likvidering av eljest bundna kostnader. Då jag icke funnit något att erinra mot en dylik disposition, torde beloppet böra få fortfarande disponeras för dessa ändamål. — Å en anvisning den 22 december 1944 till iståndsättning av skjutbanor återstår en odisponerad behållning av omkring 65 000 kronor. Ifrågavarande anvisning avsågs för iståndsättande av vissa av arméns skjutbanor, vilka under den förstärkta försvarsberedskapen förslitits så, att särskilda iståndsättningsåtgärder utöver normalt underhåll varit erforderliga. Då dessa arbeten böra slutföras, torde av riksdagen böra inhämtas medgivande till fortsatt disposition av sagda behållning.

Återstående belopp $[31,1 - (4,4 + 13,3 + 0,065) =]$ 13,4 miljoner kronor avse arbeten m. m., som förvaltningen föreslår skola tills vidare uppskjutas. Därav belöpa 2 miljoner kronor på förskottsanvisningar. De till förskotts-anvisningar hänförliga arbeten m. m., som sålunda föreslås skola uppskjutas, har jag funnit i stort sett icke vara av den angelägenhetsgrad att för deras utförande medel böra reserveras under täckningsanslaget. Jag föreslår därför, att dessa medel icke vidare disponeras. Beloppet 2 miljoner kronor torde därför böra betraktas såsom icke längre erforderligt. Behållningar å riksstatsanslag, avseende arbeten, som angivits kunna uppskjutas, $(13,4 - 2 =)$ 11,4 miljoner kronor, torde tills vidare böra undandragas fortifikationsförvaltningens disposition och endast få disponeras efter medgivande av Kungl. Maj:t.

Av här ifrågavarande totalbehållning, 31,1 miljoner kronor, skulle sålunda 13,3 miljoner kronor vara erforderliga för bestridande av bundna kostnader, 65 000 kronor få, därest riksdagen därtill lämnar sitt medgivande, användas för fortsatta arbeten, 11,4 miljoner kronor reserveras för Kungl. Maj:ts disposition samt $(4,4 + 2 =)$ 6,4 miljoner kronor återgå såsom icke längre erforderliga.

Arméförvaltningens intendenturavdelning.

Förefintlig behållning å anslaget 1943/44 IV C 26 a Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av intendenturmateriel m. m. uppgår till i runt tal 5 miljoner kronor. 415 000 kronor av denna behållning utgöra återstående medel å anvisning till ersättningsanskaffning för materiel, som överlämnats till de danska och norska polisorganisationerna. Av behållningen kunna 785 000 kronor återgå såsom icke längre erforderliga. Återstående belopp $[5 - (0,415 + 0,785) =]$ 3,8 miljoner kronor erfordras helt för slutlikvidering av leveranser av fat för flytande bränsle.

Arméförvaltningens intendenturavdelning har redovisat en utgift från lö-

pande förskottsanslag av 5 000 kronor för planerad beställning av fatskydd av gummi. Enligt vad som sedermera under hand meddelats har denna anskaffning genomförts i juli 1945. Med hänsyn till bestämmelserna om disposition av täckningsanslag till löpande utgifter kunna därför kostnaderna för anskaffningen icke avföras från nämnda anslag. Då anskaffningen får anses ändamålsenlig, torde för täckande av utgiften få anlitas förefintlig behållning å de förskottsmedel till engångsutgifter, som anvisats för anskaffning av själva faten. För bestridande av nämnda utgift å 5 000 kronor bör därför täckningsanslaget till engångsutgifter för anskaffning av intendenturmateriel få tagas i anspråk. Härtill läser riksdagens medgivande bära inhämtas. Vid bifall härtill minskas återgående behållning å anslaget till 780 000 kronor.

Arméförvaltningens tygavdelning.

Sedan från föreliggande behållningar å anslaget 1943/44 IV C 43 e Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m. fråndragits sådana som härröra från anvisningar, vilka såsom i det föregående anförts avse anskaffningar av materiel, erforderlig för utbyggnaden av försvarets fredsoorganisation, återstå i runt tal 29 miljoner kronor. Därav avse 11,3 miljoner kronor ersättningsanskaffning för materiel, som överlämnats till de danska och norska polisorganisationerna. Återstoden (29 — 11,3 =) 17,7 miljoner kronor utgör de behållningar å anvisningar för rena beredskapsändamål i här använd bemärkelse, som föreligga till behandling för tygavdelningens del.

Av den sålunda framkomna behållningen, 17,7 miljoner kronor, äro 7,7 miljoner kronor ej längre erforderliga till följd av uppkomna besparingar eller inhiberade beställningar. 9 miljoner kronor ha angivits erforderliga för bestridande av utgiftsrester eller genom utlagda beställningar eljest bundna kostnader. En granskning av med detta belopp avsedda utgiftsändamål har icke givit mig anledning till erinran, varför jag tillstyrker, att beloppet får användas för därmed avsedda ändamål. Ifrågasatta nya utgifter å 160 000 kronor, avseende anskaffning av antenner till redan anskaffade radiostationer, kompletterande anskaffning av viss tändmateriel och fortsatt anskaffning av hjul till vissa traktorer, få anses vara av den beskaffenhet, som avses under c) i det föregående. Då anskaffningarna avse kompletteringar, nödvändiga för att redan anskaffad materiel skall kunna komma till användning, vill jag tillstyrka, att medlen få disponeras för avsedda ändamål. Bundna medel uppgå härigenom till i runt tal 9,2 miljoner kronor.

Härefter återstå behållningar om $[17,7 - (7,7 + 9,2) =]$ 0,8 miljoner kronor, vilka av tygavdelningen ifrågasatts för följande principiellt nya utgiftsändamål. En odisponerad behållning av 100 000 kronor å en anvisning den 31 juli 1942 till inredning och utrustning av permanenta värn m. m. har tygavdelningen föreslagit skola användas till anskaffning av viss för anläggningarna avsedd optisk materiel. Då anskaffningen får anses angelägen, tillstyrker jag, att densamma kommer till stånd. Å en anvisning den 9 juni 1944 för anskaffning av och försök med svensktillverkade ekoradiostationer för luftvärnet ha redovisats odisponerade 700 000 kronor. I skrivelse den 27 juni 1945 hem-

ställdes arméförvaltningens tygavdelning, efter samråd med cheferna för försvarsstaben och armén att denna behållning skulle få användas för forsknings- och utvecklingsarbete på svensk ekoradiomateriel. Då dylika arbeten få anses synnerligen viktiga för försvaret, anser jag mig böra tillstyrka bifall till denna framställning. Till sålunda avsedd disposition av förenämnda behållningar om 100 000 kronor och 700 000 kronor torde riksdagens medgivande böra inhämtas.

Av här ifrågakvarande behållningar om 17,7 miljoner kronor skulle sålunda 9,2 miljoner kronor anses vara att hänföra till sådana kostnader, som avses under a)—d) i det föregående, 0,8 miljoner kronor få, därest riksdagen det medger, användas för därmed avsedda nya ändamål och 7,7 miljoner kronor kunna återgå såsom icke längre erforderliga.

Marinförvaltningen.

Efter avdrag av behållningar å anvisningar, som enligt det föregående böra betraktas såsom avseende materiel, erforderlig för utbyggnaden av försvarets fredsorganisation, återstå under anslaget 1942/43 IV C 89 d Täckning av vissa engångsutgifter för materielanskaffning m. m. behållningar om tillhopa 20,3 miljoner kronor. Å riksstatsanslag för beredskapsändamål föreligga därjämte 1,7 miljoner kronor i behållningar. Av det sammanlagda beloppet, $(20,3 + 1,7 =)$ 22 miljoner kronor, skulle 15 miljoner kronor kunna återgå såsom ej längre erforderliga. Sammanlagt 5,6 miljoner kronor motsvara utgiftsrester eller genom utlagda beställningar eller pågående arbeten eljest bundna kostnader. Mot detta belopp har jag icke funnit anledning till annan erinran än att jag anser ett häri inräknat belopp om 16 000 kronor för utförande av stängsel vid Blekinge kustartilleriförsvaret icke böra tagas i anspråk utan odisponerat återgå. Jag vill beträffande en behållning av 50 000 kronor å en anvisning den 19 januari 1945 till tjäreldning å vissa flottans fartyg särskilt framhålla, att behållningen bör få användas endast för bestridande av redan bundna kostnader. Återstående belopp, $[22 - (15 + 5,6) =]$ 1,4 miljoner kronor, representerar nya utgiftsändamål, som marinförvaltningen ansett böra tillgodoses. Härav har jag funnit följande ändamål vara av den beskaffenhet att medel till deras tillgodoseende torde böra stå till förfogande i enlighet med vad som angivits under c) och d) i det föregående, nämligen för installation av ekoradioanläggningar 245 000 kronor och för installation av viss radiomateriel 30 000 kronor. Dessa belopp, tillhopa $(245 000 + 30 000 =)$ 275 000 kronor, torde därför böra få användas för därmed avsedda ändamål.

Beträffande de nya utgiftsändamål, som därefter återstå, representerande ett belopp av $(1,4 - 0,3 =)$ 1,1 miljoner kronor, får jag anföra följande.

För utförande av ännu icke påbörjade befästningsanläggningar och motsvarande arbeten har marinförvaltningen hemställt om fortsatt disposition av tillhopa 794 000 kronor. Överbefälhavaren har tillstyrkt utförande av arbeten för förbättring av ventilationsförhållandena vid ett batteri inom Blekinge kustartilleriförsvaret och anordnande av avloppsledning från en sjukhusbarack å Landsort, kostnadsberäknade till sammanlagt 19 000 kronor,

men ansett, att med arbetena i övrigt borde tills vidare anstå i avvaktan å ytterligare erfarenheter angående stridsmedlen och en förbättring av arbetsmarknadsläget. Enligt vad jag inhämtat komma de kustförsvarsanläggningar, å vilka de av överbefälhavaren tillstyrkta arbetena avses skola utföras, att i viss utsträckning vara bemannade även i fred för övningsändamål. Med hänsyn härtill och då arbetena äro nödvändiga ur hygienisk synpunkt, tillstyrker jag disposition av nämnda belopp om 19 000 kronor. Av här ifrågasvarande medel i övrigt, $(794\ 000 - 19\ 000 =) 775\ 000$ kronor, hänföra sig 55 000 kronor till förskottsavisningar och 720 000 kronor till anslag å tilllägsstat. I överensstämmelse med vad jag föreslagit beträffande de arbeten, som av arméns fortifikationsförvaltning föreslagits skola uppskjutas, föreslår jag beträffande förevarande medel, att beloppet om 55 000 kronor tillföres ej erforderliga medel samt att beloppet om 720 000 kronor undandrages marinförvaltningens disposition, att användas endast efter medgivande av Kungl. Maj:t.

Till iståndsättande av jagaren Klas Horn anvisade Kungl. Maj:t den 16 oktober 1942 medel från förskottsanslag till engångsutgifter. Å denna anvisning kvarstår en odisponerad behållning av 60 000 kronor, som av marinförvaltningen avsetts skola användas till ersättande av rotskadade eldrör å fartygets kanoner. Då denna ersättningsanskaffning, som enligt vad jag inhämtat avses att omedelbart genomföras, får anses under alla förhållanden nödvändig, anser jag mig böra tillstyrka denna disposition. En anvisning den 24 september 1943 till anskaffning av vissa radiorör återstår till hela sitt belopp, 150 000 kronor, odisponerad. I skrivelse den 23 oktober 1945 har marinförvaltningen — under förmålan att rören till följd av importsvårigheter hittills icke kunnat anskaffas — hemställt att få fortfarande disponera medlen. Då möjligheter att importera dylika rör nu torde yppa sig och anskaffningen får anses vara angelägen, tillstyrker jag, att anvisningen fortfarande disponeras. En behållning om 70 000 kronor å en anvisning den 25 augusti 1944 till anskaffande av akustiska sveptillsatser har marinförvaltningen avsett skola användas för tillverkning av en nykonstruerad sveptillsats, vars anskaffande blivit fördröjd på grund av verkstadskonflikten. Ifrågasvarande materiel beräknas komma till användning under pågående minsvepningsarbeten. Jag finner därför anskaffningen böra ske. Slutligen har marinförvaltningen ifrågasatt, att behållningar om tillhopa 120 000 kronor å tre anvisningar till maskeringsanordningar m. m. skulle få användas för utförande av maskeringsanordningar av viss typ. Jag kan icke tillstyrka, att dessa anordningar nu utföras, och räknar därför med att detta belopp om 120 000 kronor återgår odisponerat.

Till de av mig sålunda tillstyrkta dispositionerna av tillhopa $(0,019 + 0,060 + 0,150 + 0,070 =)$ omkring 0,3 miljoner kronor för nya utgiftsändamål torde riksdagens medgivande böra inhämtas.

Vid bifall till mina förslag beträffande disposition av beredskapsmedel till marinförvaltningens förfogande skulle av den förefintliga behållningen, omkring 22 miljoner kronor, $(5,6 - 0,016 + 0,275 =)$ 5,9 miljoner kronor så-

som avseende ändamål, som angivits under a)—d) i det föregående, få fortfarande disponeras, 0,7 miljoner kronor under vissa tilläggsstatsanslag till befästningsanordningar m. m. reserveras till Kungl. Maj:ts disposition, 0,3 miljoner kronor, därest riksdagen det medgiver, få disponeras för nya utgiftsändamål och $(15 + 0,016 + 0,055 + 0,120 =)$ avjämnat 15,1 miljoner kronor såsom icke erforderliga återgå odisponerade.

Flygförvaltningen.

Sedan från behållningar å anslaget 1942/43 IV C 127 Täckning av vissa engångsutgifter för flygmateriel m. m. dragits behållningar å sådana anvisningar, till vilka hänsyn tagits vid beräkningen av kostnaderna för materielanskaffningar för flygvapnets utbyggande under femårsperioden 1942/47, återstår ett belopp av 2,6 miljoner kronor. Å av riksdagen för ändamål av beredskapsnatur anvisade särskilda reservationsanslag föreligga därjämte behållningar å 2,3 miljoner kronor. Av den sammanlagda behållningen, $(2,6 + 2,3 =)$ 4,9 miljoner kronor, kunna 2,1 miljoner kronor återgå till följd av uppkomna besparingar eller inhiberade beställningar och arbeten. Återstoden, $(4,9 - 2,1 =)$ 2,8 miljoner kronor, varav 1,4 miljoner kronor härröra från riksstats- och tilläggsstatsanslag, avse kostnader, i olika avseenden bundna på sätt angivits under a)—d) i det föregående, för fullföljande av pågående arbeten och utförande av nödvändiga efterarbeten å skyddsanordningar vid flygfält m. m., för montering av anskaffad materiel samt för kompletterande anskaffningar till levererad eller under leverans varande materiel. Mot fortsatt disposition av här ifrågavarande belopp för de sålunda angivna ändamålen har jag icke funnit anledning till erinran. Med tillämpning av de av mig i det föregående förordade principerna för behandlingen av behållningar å för beredskapsändamål anvisade medel skulle riksdagens medgivande till den fortsatta dispositionen av ifrågavarande medel icke erfordras.

3. Sammanfattning.

De av mig förordade grunderna för fortsatt disposition av behållningar å anvisningar från förskottsanslag till engångsutgifter och å övriga anslag för beredskapsändamål av engångskaraktär kunna sammanfattas sålunda.

1. Medel, som erfordras för likvidering av fullgjorda leveranser och utförda arbeten, må av vederbörande myndighet utan särskilt medgivande disponeras för dylika ändamål.

2. Medel för bestridande av utgifter som förutsatts i 1942 års försvarsbeslut, må fortfarande av myndigheten disponeras för avsedda ändamål.

3. Förefintliga behållningar må av myndigheten disponeras för likvidering av redan utlagda beställningar och för fullföljande av redan påbörjade arbeten — i den mån beställningarna och arbetena icke böra inhiberas — ävensom för nyanskaffning av materiel, som erfordras för strängt nödvändig komplettering av redan anskaffad eller beställd materiel, som skall bibehållas, samt för nya arbeten, utan vilkas utförande redan färdigställda eller påbörjade anläggningar av natur att böra bibehållas skulle vara oanvändbara. Dock må

fortsatt disposition enligt denna punkt såvitt angår beställningar och arbeten m. m. som i det föregående betecknats med c) och d) ske endast därest Kungl. Maj:t därtill lämnat medgivande.

4. Odisponerade behållningar å anvisningar eller anslag för ändamål av beredskapsnatur, vilka icke äro av den beskaffenhet som under 3. angivits, må disponeras endast efter medgivande av riksdagen. I det föregående har jag närmare angivit de frågor om fortsatt medelsdisposition som jag anser böra i enlighet med denna punkt underställas riksdagens prövning.

En sammanställning av i det föregående framlagda förslag utvisar följande.

	Miljoner kronor
1. Alltjämt erforderliga medel för bestridande av utgifter som förut- satts i 1942 års försvarsbeslut	152,3
2. För ersättningsanskaffning av materiel, som tillhandahållits de danska och norska polisorganisationerna	12,0
3. Medel, som fortfarande erfordras för ändamål av beredskaps- karaktär:	
a) bundna i de hänseenden, som angivits under a)—d) i det föregående	60,5
b) för nya utgiftsändamål	10,3
c) till Kungl. Maj:ts disposition för förut angivna ändamål	12,1
4. Medel, som icke längre erfordras	82,9
	92,8
	Summa miljoner kronor 340,0

De angivna beloppen äro approximativt beräknade, i huvudsak på grundval av läget den 15 oktober 1945. Förskjutningar beloppen emellan kunna bliva erforderliga; dock torde dessa förskjutningar icke nämnvärt förändra helhetsbilden. Jag anser mig därför kunna räkna med att av de anslag om vilka här är fråga kunna frigöras omkring 90 miljoner kronor. Jag vill i detta sammanhang erinra, att fråga uppkommit om användande av besparingar å täckningsanslag för vissa med befästningsanläggningar sammanhängande avvecklingsåtgärder. Till detta spörsmål torde jag få återkomma vid anmälan av frågan om avvecklingsanslag för nästa budgetår. De medel, som icke erfordras för nämnda avvecklingsåtgärder, torde, efterhand som återstående utgifter slutregleras, böra överföras till budgetutjämningsfonden.

4. Hemställan.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva fortsatt disposition i enlighet med vad i det föregående av mig anförts av vissa anslag till täckning av engångsutgifter och andra för beredskapsändamål anvisade tilläggsstats- och riksstatsanslag.

Kungl. Maj:ts proposition nr 386.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gösta af Sandeberg.
